

KUPEC BENÁTSKÝ

(William Shakespeare: Kupec benátský. Veselohra (?) o pěti dějstvích. Přeložil J. V. Sládek. Vypravil J. Wenig. Režisér neuveden (J. Kvapil?). Městské divadlo na Král. Vinohradech dne 16. dubna)

Chudácká přítomnost dramatického umění, změřená Shakespearovou velikostí, zdá se tím bídňější. Ve vysokých polohách básní, v krajinách bouří, ve vichřicích ducha novodobý herec, jenž mnoho neví, nic nevěří a nesnaží se leda o spanilý vnějšek, je smýkán velikostí, jež stala se krutou. Slovo, které pronáší, ho ukřičelo. Skutek, který naznačuje, jej zdrtil. Provedení Kupce benátského na Vinohradech znamená tedy novou prohru. Je pověst, že Kvapil stvořil pro Shakespeara jeviště, že rozřešil inscenaci jeho podivuhodných dramát, avšak zdá se mi, že Kvapilova práce neudělala nic více, než že ke stům různých provedení připojila maličké a úhledné novum, aniž se dotknula básně. Její tíha spočívá na hercích, a poněvadž nemáme herců, báseň se sesouvá jako stěna otevřeného lomu. V Národním divadle Kvapil označoval některé Shakespearovy scény za průpravné a jiné za důležité, hrál něco před závěsem, něco v hmotné stavbě, a opět něco v předních obloucích; bylo to dovoleno, neboť věc není důležitá. Architektonika Shakespearova je vnitřního rázu a stavba dramatu ji zcela určuje. Místo, na němž pevnou nohou by mohl stát třeba Salerio, toť jsou Benátky, i když tam ze všech koutů nelezou emblémy města. Oproti starším provedením poslední mělo výhodu jakési jednoty. Scéna byla prostorná a nerozdělovaná (u soudu naštěstí nebyly tradiční schody). Některé výjevy dějově související podle starší praxe byly spojovány (1. a 3. scéna v I. jednání, 2. scéna z I. jednání přesunuta v II., výjevy v Belmontu shrnuty, 3. scéna II. jednání sehrána v domě Shylockově, Jessika mluvila z okna atd.). V tomto směru režie vládla, hůře bylo s herci. Shylock hrán veseloherně (a celý Kupec benátský označen za veselohru), Antonio byl však tragický. Jako výjimku mezi ostatními chtěl bych jmenovati pana Ludvíka Veverku, jenž hrál svého

Lancelota s prudkostí snad přílišnou, avšak hrál jej ryze. Zdá se mi, že on jediný správně odhadoval vzdálenosti scény a nosnost (výjimečnou) jevištních hmot. Jinak nepevné, vlající stěny herce mátly a zneklidňovaly, a tak výprava Weni-gova, dekorativní, peřestá a podkasaná, byla jen na překážku. Jaký má půvab a jaký má umělecký smysl zavěšování barevných a zřasených látek před panoramatický městský obraz, před sloupy, před moře a zajisté i před žalář, jen kdyby se do Kupce benátského žalář vešel. Toto Shakespearovo drama hraje se na českém jevišti od let čtyřicátých, ale poslední před-stavení zajisté nebylo nejlepší.